

Imž. R. Sapla:

Srbi in Bolgari.

V poslednji dobi razglašajo Radice-Koroščevo časopisje zopet novo demagoško geslo, ki naj vleče neuki narod pod njihove prapore, in sicer: »Mi hodimo popolno Jugoslavijo«, zato zahtevamo, da se z nami združijo tudi Bolgarska. S tem geslom hočejo pridobiti tudi Vseslovane, kar se jim pa ne bo posrežilo, ker ti vedo, da ni bilo najti v njihovih vrstah pred vojno nobenega onih, ki danes propagirajo takojšnje združitev z Bolgarsko. Ta agitacija me je prislila, da obdelam staro, vendar velikega delu Slovencev in Hrvatov žal premalo znano temo, o odnosih med Srbijo in Bolgarsko.

Kraljevina SHS ima mnogo sosedov, katerim ne more zaupati in ki zadržujejo poleg notranjih sovražnikov našo notranjo konsolidacijo. Tak sosed je tudi Bolgarska.

Bolgarska je stari tekmeč Srbije na Balkanu. Ko so izgubili Bolgari bitko na Bregalnici, so dobili Srbi velik del Makedonije. Bolgari so se navidezno udali v svojo usodo, mislili so pa na osveto. V svetovni vojni so se združili s centralnimi državami z namenom, da bi uničili srbsko državo, anektirali pol Srbije, ter s tem uničili za večno svojega edinega resnega tekmeča na Balkanu.

Če bi pristopila Bolgarska takrat na stran zaveznikov, bi dobila več, kakor bi mogla dobiti v slučaju zmage centralnih sil. Dobila bi kos srbske in kos grške Makedonije, Dobrudžo, katero je zgubila v drugi balkanski vojni, glavno pa bi razširila svoje morsko obzrje po Trakiji, do samih carigradskih vrat na račun Turčije. V sredi leta 1915 je bila Turčija tepena od Rusov na Kavkazu, od Angležov v Mezopotamiji in celo glavno mesto Carigrad je bilo ogroženo po zaveznikih. Gotovo je, da bi se Turčija takrat morala vdati radi pomanjkanja zveze s svojimi zavezniki in vsled tega nastalega pomanjkanja vojnega materiala, če bi tedaj marširali Bolgari na Carigrad mesto v Makedonijo in Timok. Brez velikih izgub bi dosegla Bolgarska uresničenje svojih sanj o veliki Bolgarski.

Poderimo hišo, da sezidamo novo!

»Slovenec« zahteva, da moramo takoj podreti to hišo — našo kraljevino — ki smo jo izgradili s tolikimi žrtvami in s takšnim naporom, ter si izgradimo novo. Ta nova hiša bi bila sezidana tako, da bi imela v nji vsaka stranka svoje stanovanje, kjer bi se uredila kakor bi ona hotela. Za skupne zadeve bi pa napravili skupni odbor, ki bi se n. pr. posvetoval, koliko bi kdo prispeval za pokrivanje skupne strehe.

Koliko bi bilo teh »federalnih« strank. »Slovenec« sam ne ve. Navadno govori o treh: Slovenec, Srb, Hrvat, zadnjič je pa omenil, da bi morali svoje stanovanje dobiti tudi Makedonci, ker tako žele »Makedonska bratstva«.

Toda istega dne, kot je »Slovenec« postavil to zahtevo, so gledali Slovenci, ki so se slučajno nahajali na ulici v Beogradu, čuden prizor: ogromna vrsta makedonskih četaščev je korakala vkleknjena po ulici, spremljana od zandarjev. Bili so prignani iz Makedonije, da prejmejo zasluženo kazen.

Srbi reagirajo torej popolnoma drugače na tiste žele »Makedonskega bratstva«, ki se izražajo z noži in požari! V to skupno hišo bi se preselili še Bolgari. Tako bi nas bilo že pet! Torej pet stanovani. Toda »Slovenec« je včasih omenil, da bi tudi Črnogorci potrebovali svoje stanovanje. Morda tudi Vojvodinci? Razume se, da tudi Bosanci. Kam bi pa v tem slučaju dali Dalmatince? Kaj pa, če bi zahtevali svoj kot tudi naši Ribničani ali naši Kočevarji. Gotovo je, da bi na primer Kočevarjem ne mogli odreči njihove pravice, ker govore zanje isti razlogi, kakor za druge.

»Slovenec« naj torej najprej pove, koliko bi bilo pravzaprav potreba stanovanj? Na koliko strank oziroma fede-

rali Bolgari na Carigrad mesto v Makedonijo in Timok. Brez velikih izgub bi dosegla Bolgarska uresničenje svojih sanj o veliki Bolgarski.

Če bi tedaj nastopila Bolgarska pohod na Carigrad, bi nastopila Srbija v zvezi z Romunijo pohod na Pešto. Raditega bi najbrže doživeli one dogodke, ki smo jih čakali šele koncem leta 1918, že koncem leta 1915 ali v začetku leta 1916. Srbija bi ne imela na svoji zemlji neprijateljev, srbskemu narodu bi ne bilo treba nastopiti svoje Golgotne, poti čez albanske gore. Ne pomrlo bi stotisoče ljudi srbskega plemena in srbske pokrajine bi bile cvetoče in ne uničene kot so deloma še danes.

Bolgari se niso napatili po široki cesti v Carigrad, to je v boj proti osamljenim in ogroženim Turkom, temveč na trnjevo pot boja proti antanti na Skoplje in Niš. Ko so začeli omahovati pod težo bremena, ki so ga vzeli na svoja ramena, je bilo večkrat čuti bolgarske glasove: tudi če ne zmagamo, Srbi bodo tako zdemcirani in gospodarsko tako uničeni, da bomo vendar mi gospodarji Balkana. Da bi dosegli ta cilj, so tudi delali v prvi vrsti grozodejstva in gospodarsko škodo v Srbiji.

Srbski narod, ki ve, da so edini vzrok njegovega trpljenja Bolgari, jim tega ne more čez noč odpustiti. Brezpredmetni so radi tega vsi poskusi nekaterih hrvatskih, slovenskih in tudi čeških časopisov za takojšnje zблиžanje in strnitev Srbov in Bolgarov v eno državo. Sedanja srbska generacija, ki čuti posledice bolgarskega gospodarjenja na svoji koži, ne bo pristopna tej pesmi. Prihodnje generacije srbskega plemena pa bodo pripravljene podati roko bolgarskemu plemenu, če bodo Bolgari pokazali s svojim delovanjem to, kar govore danes njihovi odgovorni politiki, da namreč ne mislijo na revanžo, priznavajo mirovni ugovor in da žele biti združeni s kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev.

racij, bi se razdelili ti »Jugoslovenci«?

Kako bi se delili med sabo, ne da bi pri tem prišlo do krvavih glav? Kako hočete deliti Srbe od Hrvatov itd? Nikar ne plahajte ljudi z analogijo Švicarske, Amerike itd. Če so pa pri nas popolnoma druge razmere!

Dejstvo je sledeče: Imamo že eno hišo in to so izgradili Srbi. Delali so jo 120 let in pri tem žrtvovali in se trudili toliko, kot težko kateri drugi narod na svetu. Pri tem delu so jim pomagali nekateri Slovenci in Hrvatje, a večina so nasprotovali. Bolgari so jih neprestano ovirali z vsemi silami. Slovenci in Hrvatji so potem, ko se je podrla hiša, v kateri so dotlej stanovali in služili, zaprosili Srbe, da jih sprejmejo v svojo hišo, ki se bo primerno povečala. Srbi so jih sprejeli in pri tem je bilo dogovorjeno, da ostanejo vsi popolnoma ravnopravni v skupnem gospodarstvu kot ena rodbina.

Sedaj pa »Slovenec« piše, da se Slovenci in Hrvatji v tej hiši ne čutijo dobro. Hiša naj se podere po skupnem dogovoru in vzajemnem sporazumu, potem pa naredi nova, tako, da bodo imeli pod isto streho prostora tudi Bolgari in bo sploh vsak, kdor bo hotel, imel svoje stanovanje ali vsaj sobo s posebnim vzhodom.

Srb bo takemu pisanju odgovoril: Hišo smo postavili mi in mi smo z njo zadovoljni. Vas nismo prosili, da se nam pridružite in če vam ne ugaja, lahko odidete. Vam na ljubo pa ne bomo podirali svoje hiše, da bi potem dobili stanovanje v novi, ki bi se morala šele graditi, in kjer bi bili v vsem odvisni od naših bratov, ki nam doslej še niso dali prav nobenih dokazov bratovske ljubezni!

Iz prosvetnega življenja.

LJUBLJANSKA DRAMA.

A. P. Čehov: Češnjev vrt.

Novjevska ruska literatura okoli 1890. je bila zdoma iz naturalizma, ki ga je s svojimi episkimi deli pripravil Tolstoj. Objektivno umetniško gledanje življenja je izključilo tendenčnost v literaturi. V tedanjem stvilstvu se je uveljavljalo vse, kar je splošno človeško. V dramatičnih prizorih brez pravega dejanja, je zlasti M. Gorku v svoji drami »Na dne« ustvaril sanjarske, razmišljujoče duše, filozofske napoleksistence in psihopatične pojave, poveličane po svoji notranji čistosti, dobroti in velikodušnosti.

Vse globlje — tako v pripovedništvu kot v dramih je Čehov: Mojster razpoložena, melanholična in bolisti ruskega človeka, izražena v globoki simboliki, brez teatralike, a vsa prožeta resničnosti in notranjega življenja.

Češnjev vrt, nedosežno doživljen (ne igran) po Hudožestveniku, je na našem odru po velikih naporih režije in resnega truda ansambla doživel sorazmerno dober uspeh. Da ni ogrel docela, je jasno. Uprizoritve vsled raznih neprilik ni dozorila, ansambl je ni mogel doseči potrebne harmonije in občuten je bil pri obeh Gajevih, zlasti pri Ranjevski, boji z jeziki. Take stvari zadržujejo naravnih tokov, ki se pri Čehovu tako brezopno potrebujejo.

Trofimov z Rogoza se mi je zdel

Nadzorovanje šol in višja pedagoška šola.

Čed. T. Bušenič. — Št. V. S.

»Samoprava« je objavila članek, ki zadene v živo prosvetne razmere v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ker nudi članek jasen vpogled v mahinacije demokratske stranke se mi vidi, da ne bo odveč, če seznanim tudi učitelstvo v Sloveniji.

Članek pripoveduje tole:

Odkar je prevzela posle sedanja vlada, iztikajo demokratski listi, in med temi tudi demokratska učiteljska »Narodna Prosveta«, za preganjanji demokratov v prosvetni stroki. Izzvani po takem pisanju demokratskih listov, smo prisiljeni, da vsa ta demokratska suničenja razkrinkamo. Premeščanja šolskih nadzornikov, suspendacija višje pedagoške šole, bajé to (t. j. preganjanje demokratov v prosvetni stroki) potrjuje. Toda, če se človek poglobi v delo demokratskih ministrov prosvete in zloglasnih demokratskih referentov zadnjih let, no, potem uvidi jasno, da je to preganjanje demokratov samo izmišljotina in da ga v resnici sploh ni. Vsak nepristranski opazovalec je prišel lahko samoposi do zaključka, da je bilo delo demokratskih ministrov v prosvetni stroki do skrajnosti partizansko. Na predstojniška mesta v prosvetni stroki so došli ljudje brez vsake kvalifikacije. Neznatni profesorji in slabi administratorji, katerim so dostikrat izkušeni učitelji morali dati nasvete, so prišli na mesta prosvetnih inšpektorjev. Mesta šolskih nadzornikov pa so zasedli tako slabi učitelji, da se le-tam samim še sanjalo ni, da bo nastala v prosvetni stroki sploh nekaj takega gnuloba, da bodo lahko ob njih postali tudi oni šolski nadzorniki. Veliko število šolskih nadzornikov, ki so bili izborni šolniki je bilo pregnanih, ali pa z različnimi mahinacijam prisiljenih, da so podali ostavko. In na njihova mesta so bili postavljeni strankarski agenti, ki se niso odlikovali še z ničemer, in med katerimi so celo taki, da se mora človek, ki ima le malo čuta za dober slog in pravilnost jezika, kar zgražati, kadar dobi v roke kak njihov pisemni protivod A bili pa so — skoro brez izjeme — brezobzirni strankarski agitatorji in predsedniki strankarskih organizacij.

Kako so se počutili učitelji (seveda demokrate izvemši) pod tako upravo, in kako vrednost imajo ocene učiteljev, podane od takih šolskih nadzornikov, no, to ugeniti ne bo težko. So slučaj, da so dali ti šolski nadzorniki odlično oceno tako slabim učiteljem, ki bi ne mogli biti nič odlični učenci kake srednje šole, kamoli odlični učitelji — vzgojitelji. In na ta način sta se v prosveto, kjer je prostor samo za najvišje ideale človeštva ugnezdili protekcija in strankarstvo. Mesto da bi bil v prosvetni stroki vsak na svojem mestu po svoji sposobnosti in svoji moralni vrednosti, pa so bili pozvani na odlična mesta slabi, na slaba mesta pa so morali oditi odlični učitelji-vzgojitelji. Moralna zastava, ki bi morala viseti v prosvetni stroki na najvišjem mestu, je bila vržena v blato. Kar pa moramo še najbolj obsojati, je to, da je demokratski minister prosvete poizkušal prodreti z zakonom, ki bi naj zagotovil vsem tem šolskim nadzornikom stalnost na podeljenih jim mestih.

Kako daleč so posegli demokratski ministri prosvete v svojem slepem partizanstvu, nam priča prav lepo višja pedagoška šola. Ne za to, da bi dajala višja pedagoška šola dobre šolske nadzornike, ampak za to, da bi dobili demokrate kader svojih šolskih nadzornikov, je bila ta šola otvorena. Za rektorja te šole pa je postavljen človek, ki nima strokovne pedagoške izobrazbe. Torej uprava, jednega najvišjih pedagoških zavodov, je poverjena osebi, ki ima iz pedagoških predmetov najbrže manj znanja, nego pa ga ima dijak za srednjo šolo, ko začne vanjo hoditi. Ob tem se

mora nehoté pojaviti vprašanje: zakaj neki je to tako urejeno. Človek bi moral biti velik naivnež, da bi mogel misliti, da merodajni krogi niso imeli toliko uvidenosti, da ne bi mogli pojmiti nesreče takega početja. Nasprotno, mi smo trdno uverjeni, da so vse to uredili namenoma tako, ker so mislili, da so v rektorju izbrali prilično osebo za izvedbo svojih strankarskih načrtov potom višje pedagoške šole.

Že sam naslov te šole zahteva, da mora biti rektor te šole pedagog; zakaj niti misliti si ne moremo, da bi uspevala kaka vojaška akademija pod vodstvom teologa, oziroma, da bi mogel kak general voditi dobro bogoslovnico. Tudi izbira kandidatorov za to šolo se vrši vedno strankarsko. Tudi omejitve starosti meri na to, da se zavarujejo strankarski demokratski interesi. Mesto izkušanih učiteljev, ki so dokazali s svojim delom, da razumejo posel poučevanja in vzgojanja, ga proučujejo in ga ljubijo, izbero za višjo ped. šolo po večini demokratske agitatorje, ki so z ozirom na pouk in vzgojo ničle.

Ko pa je začela radikalna vlada čistiti hram prosvete od take moralne nesnage, so zagnali demokratski listi divje vpitje in obkladajo to delo radikalne vlade z nečednimi priimki.

Prva dolžnost vlade mora biti ta, da reši to vprašanje v interesu prosvete in njene propale moralnosti pravično. Višjo pedagoško šolo je treba po našem mnenju ukiniti; zakaj dobre šolske nadzornike moremo dobiti samo iz vrst učiteljev, ki so se dvignili s praktičnim delom in samoisobrazbo na višek. Nobena višja pedagoška šola, v kateri prevladuje itak sama teorija, bi nam ne mogla dati Joviča, Stanojeviča, Putnikoviča, Blagojeviča i. dr. kot nam jih je dala praksa in samoisobrazba. S pomočjo šolskih nadzornikov, ki bi izšli iz višje pedagoške šole, bi učitelstvo komaj životvarilo; in z njim bi zašla pouk in vzgoja kmalu na rakovo pot. Zaradi tega pa smo mnenja, da bi se morala sestaviti komisija iz profesorjev, ki bi ob že tiskanih proizvodih, gibajočih se v obsegu pouka in vzgoje kandidatorov za nadzorniška mesta, odločila, če ta in oni kandidat sploh zasluži, da se ga imenuje šolskim nadzornikom. Tem potom izbrane šolske nadzornike bi se naj imenovalo za stalne, vsi ostali pa bi bili samo začasni in na svojih mestih le toliko časa, dokler se ne dobi dovolj takih šolskih nadzornikov, ki so se izkazali z delom v šoli in z delom v pedagoški literaturi. Stalni šolski nadzorniki bi naj imeli nekoliko višje plače nego drugi učitelji in poleg tega doklade za potrežbo, pota, pisarno in pisarniške potreščine. Samo tem potom bi prišli do res splošnih šol. nadzornikov, ki bi razumeli življenje, ki polje med učitelstvom, in bi imeli učni in vzgojni posel; in tem potom bi bila enkrat za vselej izključena možnost, da slabi gospodari nad močnim.

Pripomba prevajalčeva. Opozarjam p. n. učitelje na to, da nisem prevajal dobesedno, ampak zmisleno. Dostavljen sem iz svojega sama ono, kar je v oklepajih. Želim, da bi se s člankom seznanili tudi merodajni faktorji v Sloveniji, zakaj tudi med nami je v tem oziru marsikaj gnilega. In čas je že, da se bula prerže, da izteče iz nje gnaj partizanstva, ki grozi okužiti tudi v Sloveniji ves pouk in vso vzgojo.

Vsi volilci, ki so glasovali za Narodno radikalno stranko, naj prijavijo v organizacijske svrhe svoje naslove glavnemu tajništvu NRS, Ljubljana, Wolfova ulica 1, I. nad. Kraljevnim organizacijam, ki so to že storiše, ni treba. G. tajništvo NRS.

Mariborska občinska seja.

Pretep v mestni posvetovalnici. — Burna seja.

Maribor, 20. aprila.

Za danes zvečer ob 19. uri je bila sklicana v mestno posvetovalnico seja občinskega sveta. Že pred navedenim uro se je zbralo v dvorani mnogo občinstva, ker se je pričakovalo, da na današnji seji odstopijo socialistični občinski svetniki z županom vred.

Poročevalsko mizo je zasedel prvi, poročevalec »Jutra«, dr. Reisman. Okrog 19. ure je stopil v dvorano občinski svetnik Žebot. Ko je prišel v bilžino poročevalske mize, sta se spopadla z dr. Reismanom, kateremu je Žebot svojčas na ulici pljunil v obraz. Dr. Reisman je Žebota pretepel s pasjim bledem, Žebot pa se je branil s palico. Zaradi tega incidenta je zavladalo v dvorani mnogo smeha, pa tudi razburjenja. Načelniki klubov so se posvetovali o nadaljnjem postopanju.

Po posvetovanju je župan ob tričetrt na 20 otvoril sejo. K besedi se je oglašil načelnik kluba SLS dr. Leskover, ki je izjavil, da klub SLS ne more zborovati, ker se pripravljajo napad in je galerija oborožena, čemur pa je župan ugovarjal, češ da so se ljudje morda navadili smatrati občinsko dvorano za zavetišče. Obžaluje sicer, da se je to zgodilo, vendar pa bi bilo krivično izprazniti celotno galerijo zaradi le enega krivca. Dr. Leskover opozarja na to, da je javnost sej zajamčena tudi pri sodnih razpravah, vendar pa ne sme nihče oborožen v dvorano. Uvedo naj se vstopnice, tako, da ima pravico vstopiti v dvorano samo lastnik vstopnice. Če pa se galerija ne izprazni, ne more pristopovati seji. V imenu socialističnega kluba je izjavil občinski svetnik Bahum, da obsoja tak nastop. Misli, da bi imela oba nasprotnika prilike dovolj, da obračunata drugod. Nikakor pa ne gre, da bi se zaradi tega kaznovali tudi oni, ki pri vsej stvari niso ničesar zakrivali. Incident se je razen tega izvršil pred sejo in torej s sejo samo nima nikakega opravka. Tudi vstopnice ne bi mogle tega preprečiti, ker bi se pač ne moglo vedeti, ali je bila vstopnica izročena oboroženemu ali neoboroženemu obiskovalcu galerije. Galerija bi se izpraznila le, če bi se vmešavala v potek seje. Župan opozarja tudi na poslovnik, ki predvideva samo dogodke med sejo, ne omenja pa dogodkov zunaj seje.

Načelnik kluba NSS profesor Rostohar predlaga, naj se vrši danes tajna seja. V imenu kluba JDS izjavlja načelnik Kežzar, da nima nič proti temu, ako se seja nadaljuje. Župan se pridruži predlogu profesorja Rostoharja, nakar je bila javna seja zaključena in se je nadaljevala kot tajna seja.

Angleški odmevi o Poincarejevem govoru.

Govor, ki ga je imel francoski min. predsednik g. Poincare v Dunkerqueu, ni napravil v londonskih krogih posebnega vtisa. »Daily Graphic« piše, da je imel Leuchter čisto prav, ko je izjavil, da je angleško javno mnenje po njegovem londonskem obisku Franciji že bolj naklonjeno. To trditve je smel tudi g. Poincare s polnim pravom ponoviti. Vsekakor pa so široki krogi angleškega ljudstva mnenja, da zasedba Poruhra ni bila ravno oportuna. Francoski politiki da se ni mogel prihraniti očitke glede gotove nejasnosti. O ciljih ruhrske akcije so bila mnenja dostajelna. Poincarejev govor v Dunkerqueu je prinesel toliko pogrešano jasnost in je pomiril razburjene duhove po vsaji Angliji. Sedaj je torej jasno, da Franciji res ni lebdela pred očmi aneksijska kakršnegakoli nemškega ozemlja. Pogreška je seveda bila, da je g. Poincare zamočal višino vsote, ki jo zahteva Francija od Nemčije. »Westminster Gazette« obžaluje to močanje g. Poincareja, a je prepričana, da bo člane Francija in Belgija evakuirali zasedeno ozemlje res po etapah in obsegu nemških reparacijskih plačil. List želi, da se nemška reparacijska vsota definitivno določi ter pristavlja, da si želi ves svet jasne določitve.

— Koncert opernega pevca Balabana. Po osvojitvi je prišlo k nam iz Rusije brez števila »umetnikov« pevcev in pevki, toda malo, ki bi nam bili nudili neskaljen užitek. Nekoč se je bil zgodil v Unionu celo škandal, ko je nastopila pevka dvomljivih zmoglosti s kitaro v roki pred natlačeno dvorano in je za delj časa pripravila ruske koncerte od kredit. Sele zadnje čase pa smo spoznali med ruskimi gosti vpoštevanja vredne umetniške moči, med katerimi čislamo posebno g. Balabana. Pri pomanjkanju baritonistov v naši operi — takrat je vse partije moral peti g. Levar, — se je pojavil na odru g. Balaban in dasi je pel v ruskem jeziku je občinstvo v njem spoznalo pevca izvrstnih glasovnih kvalit, pa tudi igralca, ki je od predstave do predstave bolj ugajal in doživljal priznane kritiki in občinstva. Njegov glas je močan, obsežen, lepo zvenec in prožen ter se prilaga dramatičnim izvajanjem, n. pr. drugemu dejanju »Tosca«. Gosp. Balaban pa je uspel tudi v drugih operah, končno pa je priredil koncert v dramskem gledališču, ki bo vsem poslušalcem ostal v lepem spominu. Prvi del vzporeda je obsegal operne arije Verdija, Wagnerja, Mozarta, Thomana in Rubinstejna, dalje pa smo poslušali solospjev samo ruskih skladateljev. Kako malo so nam znani! In zato smo bili g. Balabamu najbolj hvaležni, da nam je dal priliko, da smo čuli prelest ruske iskrene čuvstvene in presenetljivo učinkovite pesmi. Kako nepopisno lep je izredno dramatični monolog

najnaravniji. Navdušen fantast. Mlada Rusija je živevala v teh mirnih obeh in v okvirih redke plave brade se je skrivalo otročje lice in čista duša je zvenela iz besed polnih vere, zagonetk in iskanja.

Anja, Jaša, Dunjaša in Simeonov, prav dober v maski, a premlad v besedi in gestah, so v splošnem ugajali. O predstavah še poročamo.

Zanimiva dramska predstava v Ljubljani. V nedeljo, dne 22. t. m. se vprizori v letošnji sezoni prvič zabavna in slavna Gogoleva komedija »Revizor« z gostom g. Markovičem v vlogi poglavarja. Resp. Markovič je imel kot »Hasanaga« v Ogrizovičevi »Hasanaginici« popoln uspeh. Njegovi kritiki trdijo, da je kot poglavar v »Revizorju« še boljji in da je ta vloga sploh njegova največja kreacija. V vlogi Hlestatkova nastopi pri tej predstavi prvič g. Putjata. Pred 17. leti je v ruskem mestu Hersonu v njej debatal, na njej je sezidal svoje gledališko ime, igral je le pozneje več nego stokrat, z eno besedo, ta vloga je glavni povod njegove nagle in uspešne gledališke kariere.

Mladinska predstava. Igra za mladino »Kraljestvo ljubezni in dobrote« je polna živahnih prizorov in raznih čarobnih dogodiljev. V njej nastopi kralj, škrtarje, metaljčki, razni duhovni in ostali prebivalci čarobnega kraljestva. Mladinski dom na Kodeljevem je uprizoril s svojimi golenci v dramskem gledališču in sicer v nedeljo, dne 22. t. m. ob treh popoldne. Vstopnice so na razpolago pri dnevnim gledališki blaginji in opernem gledališču in pol ure pred

predstavo pri blaginji v dramskem gledališču.

Rahmaninova »Skopi vitezi«, katerega je g. Balaban prednašal z ognjem in zanosom, da smo sirmeli. Publiku je pevca, ki si je znal s svojo umetnostjo hipoma osvoboditi njena srca, po vsaki odpeti pesmi odklopljav z gromkim ploskanjem, katerega je bil deležen v izdatni meri tudi spramjavalec na klavirju g. prof. Ruš. Njegovo umetniško fino spremljanje solistov na klavirju smo že ponovno pohvalno omenili. — Obisk koncerta ni bil posebno dober; vsekakor pa je večor publiko zelo zadovoljil in vemo, da bo prihodnji koncert g. Balabana deležen večjega občinstva. Mimogrede pripominimo še to, da se nam zdijo dramsko gledališče za solistovske koncerte prav primerno in akustično.

— Iz pisarne Šentjakobskega odra v Ljubljani. Danes v soboto v drugič Phyžarjeva »Razvalna življenja«, drama iz kmečkega življenja, kakršnih je pri nas čimliko na dežel. Gdč. Metka Hamova ima s to predstavo svoj 50. nastop na našem odru. Veliko njeno poštrevovalnost bo pripoznal vsakdo, saj vrši naša igralca poleg svoje državne službe in skromne plače kulturno delo v času, ko se vse povsod zabava in kritizira ter lenobo pase. — V torek 24. t. m. se vprizori »Razvalna življenja« v tretič.

— Odobrena knjiga. Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za prosveto in vere, je odobrila v rokopisu »Francosko-slovensko-nemško konverzacijsko knjigo«, katero in profesor dr. Pavel V. Brežnič pomožno učno knjigo za višje razrede srednjih šol

Dnevne novice.

Poziv somišljenikom!

»Jutranje Novosti« so se v kratkem času razširile ne samo v Sloveniji, tem več zlasti tudi v Srbiji, Vojski, Sremu in Bosni; radi tega pozivljamo vse člane naše stranke, da je njihova dolžnost anonirati v našem listu, ker na ta način stopijo v zvezo z ostalimi kraji v Jugoslaviji.

Ker se v našem tajništvu javljajo brezposelni člani, kakor tudi nameščenci, ki bi upravljali popoldanske službe itd prosimo vse naše pristaje, da se obračajo na upravo »Jutr. Novosti«, kar iščejo delovnih moči, ker smatramo predvsem za svojo dolžnost zavzemati se za naše pristaje.

Glavno tajništvo NRS.

— **Potovanje kraljice Marije v Dubrovnik.** Vsa vožnja kraljice Marije po naši obali je naravnost triumfalni dokaz ljubevi, ki jo goji naš narod za svojo mladbo vladarico. Na vsej vožnji se je ob obali zbiralo prebivalstvo, ki ji je prirejalo oduševljene ovacije in vzključevalo kraljico in Jugoslaviji. Parnik »Karagorgije« je prispel s kraljico in njeno materjo v četrtek popoldne v splitsko luko. Dasi potuje vladarica v strogem inkognitu in je odpadel povsod vsak oficijelni sprejem, se je vendar spontano nabralo na tisoče občinstva, ki je radostno vzklikalo kraljici. Na krov sta prišla pokrajinski namestnik dr. Metličič in župan splitski dr. Tartaglia, ki sta se ji poklonila. Čez pol ure je parnik zopet odpeljal proti Dubrovniku ob streljanju topov, pevanju himen in narodnih pesmi ter vzklikanju kraljici, kralju in državi.

— **Naše naročnike in čitatelje opozarjamo na jutrišnjo prilogo »Jutranjih Novosti«, ki bo vsebovala najaktualnejše članke o tekočih političnih dogodkih doma in v inozemstvu, nadalje bo vsebovala važna in zanimiva gospodarskopolitična vprašanja, bogat kulturni pregled, lepe in priljubljene podlistke in mnogo zabavnih pripevkov.**

— **Kraljev dar.** Kralj Aleksander je podaril dijaškemu društvu »Napredek« v Sptu 2500 dinarjev v svrhu nabave knjig in drugih potrebščin društvu. Pri tem društvu se nahaja tudi odsek za narodno propagando.

— **Imenovanje finančnih uradnikov.** V finančnem ministertvu leži podpisani ukaz, po katerem bo napredovalo večje število finančnih uradnikov pri raznih finančnih uradah.

— **V zdravstveni svet ministertva za narodno zdravstvo so imenovani sledeči slovenski zdravniki:** dr. Živko Lapajne v Ljubljani, dr. Ivan Rajšp v Celju, dr. F. Tavčar v Središču in dr. Al. Zalokar v Ljubljani.

— **Ravnatelj čukovnega zavoda v Zagrebu.** Za ravnatelja čukovnega zavoda v Zagrebu je bil imenovan sedanji upravitelj Veoslav Kleončić.

— **Brezplačni vizum za uradnike.** Ključno slozi Češkoslovaško. Naše poslanstvo v Pragi je zaprosilo naše ministertvo za znanje zadeve, da sporodi vsem uradnikom, ki potujejo skozi Češkoslovaško, da se obrnejo na naše poslanstvo radi brezplačnega vizuma na potnih listih.

— **Protizakonita uporaba že rabljenih frankovanih znamk za ponovno frankovanje poštne pošte.** Poštna uprava je ugotovila, da nalepljajo stranke na pisemske pošiljke dostokrat take znamke, ki so bile za frankovanje pošiljk že porabljene, ali pa znamke, ki so izrežane iz še nerabljenih dopisnic. Na takih znamkah se sledijo prvotnih poštne pečatov včasih še prav dobro poznajo ali pa so z mehaniziranimi ali celo s kemijskimi sredstvi zabrisani, deli sestavljenih znamk pa so skrbno strnjani. Tako goljufivo frankovanje ni samo po poštne obratnih predpisih neveljavno (prejemnik take pisemske pošiljke plača namreč dvojno frankovno pristojbino), ampak se smatra obremen za prestopke zoper državni dohodarski zakon, ki predpisuje za tak prestopke kazni in zahteva, da naznani poštna uprava krivca finančni oblasti. Stranke naj torej v lastnem interesu pazijo, da ne bodo hoti ali nehoti kršile finančnega zakona.

— **Izlet študentov trgovske visoke šole v Italijo.** Skupina zagrebške visoke šole za trgovino in promet je te dni odpovala pod vodstvom dekana prof. Karloviča v Italijo, da se spozna s tamošnjimi trgovskimi in prometnimi razmerami. Djalci obiščejo tudi Švico, Francijo in Nemčijo.

— **Tovarna zrakoplovov v Brodu.** Tovarna zrakoplovov v Brodu je dobila od vlade koncesijo za gradbo tovarne zrakoplovov. Vojni ministertvo je že naročilo določeno število zrakoplovov tako, da bo tovarnica za prvi čas preskrbljena z naročili.

— **Madžar Jassy v Beogradu.** Madžarski politik Jassy namerava stopiti v stik z uglednimi našimi politiki, da se informira o zunanji politiki.

— **Ljubljanski muzej bo od dne 22. t. m. dalje odprt za splošno poset vsako nedeljo od 10. do 12. ure.**

— **Dr. Šusteršič je odvetniška zbornica v Ljubljani na svojem izrednem obnem zboru dovolila zopet vpis v imenik odvetnikov v Ljubljani.**

— **Novarna družba.** Zidarju Ivanu Gabrijeviču, ki je bil precej pijan v veselih družbi veselih sprejemalcev v Brezovškovi gostilni je bilo ukradeno iz žepa 1200 Din. V listnici mu je pustila tatinska roka še 40 Din, toliko, da je plačal celo. Kot osumljenik so zapirli njegovi sprejemalci Josipino Prepeluhovo in Carmanovo in sicer pri kavarni Evropa. Omenjeni tatvino seveda zavržata in dolžita kot tatvo Angelo Pastovrovo. Policia pozna vse tri jako dobro.

— **Zvit rekrut.** Da bi dosegel ugodnost in pa skrivanja vojaške službe, je nalagal rekrut Schwetz vojaške oblasti, da je dovršil realno z maturo in pa en letnik trgovske eksportne akademije. Ugotovili pa so, da je fant napravil samo eno realno in pa neki trgovski zasebni tečaj v Ljubljani. Dečko seveda prizna in pravi, da je napravil to v lahkomišljenosti iz strahu pred vojaško službo.

— **Zagonetna tatvina.** Kristini Schöf-fovi je bilo ukradeno iz stanovanja v Wolf-fovi ulici št. 8 tekotom meseca 3000 K vreden poročni prstan in dva kosa kloba. Kdo je tat, se še ne ve, govore pa, da je zbrabil gostoljubno prijaznost Schöf-fove eden domaćih prijateljev.

— **Kojo znamke »Waffenrade« vredno 2000 K je bilo ukradeno z veže mehanika Morica Dadićuša v Vetrinjski ulici v Mariboru.**

— **Premeten slepar s kožami.** Anton Bulc iz Krškega je prinesel tekotom meseca marca večkrat k tvrdki »Amerikan« v Betnovi ulici na prodaj razne lističe, veverične in dihurjeve kože. Pred nakupom je dal te kože tvrdki oceniti cenilcu g. Bizjaku in mu jih je plačevala po njegovi oceni. Bulc pa je to priliko izrabil na soljufiv način tako, da je med potjo od cenilca k tvrdki ocenjene dobre kože zamenjal z manjvrednimi in je na ta način ogoljufal tvrdko za 8800 K. Z njim v zvezi ste bili še dve osebi, katerih udeležnost pri slepariji pa še ni zadostno ugotovljena.

— **Dobro znanec je vionil s ponarejenim ključem v šrambo Antonie Češnovarjeve, gostilničarke na Starem trgu in je odnesel 58 kranjskih klobas in 3 kose svilnetne vredno 2360 kron.**

— **Nemški napis je razjaril trg.** Sotrudnika Dušana Gorazda ob progi ljuže železnice na prelazu v glavnem drevoredu. Odtrgal je desko z nemškim napisom, ki je bil sicer že črno pobarvan, vendar še dobro čitljiv, in jo izročil tamošnjemu železniškemu čuvaju.

— **Goljužija z nabiranimi polami.** Nek mladi dečko si je dal napraviti v Jugoslovenski tiskarni nabiralne bloke po 200 listov za mlodare Salezijanskega zavoda na Rakovniku pri Ljubljani. Naročil je te pole v imenu zavoda in plačal zanj 1000 kron. S temi listki je pobiral po raznih krajih po deželi dobrovoljne prispevke in jih je tudi precej nabral. Ko so prišli sepeljari na sled, so uvedli strogo preiskavo, ki pa je ugotovila samo to, da storilec ni gojenec omenjenega zavoda.

— **Napačen detektiv.** Trg. sluga Ivan Silvar je ovadil, da je prišel tobacni delavec v pok. Blaž Podgornik k šteparici Mariji Boskovič na Zabjuko, ki rekel, da je detektiv in da hoče pregledati njeno stanovanje. Podgornik tajni, da bi se izdal za detektiva, osobito pa v kakem hudobnem namenu, marveč je hotel je ugotoviti, če je tam njegova žena, katero so nagovarjale ženske, da bi šla z njim nabirat storže, kar pa ji je moč storiti zabranil.

— **Celjske novosti.** Tvrdka Jelenc namerava ob cesti, ki pelje mimo Jungerja proti sv. Jožetu zgraditi tovarno za prepariranje kož. Mnenja smo, da taka tovarna, ki ne razširja ravno prijetnega duha, spada kam dalje izven mesta in ne v njega neposredno bližino. — **Ribarsko društvo v Celju** ima v četrtek dne 26. aprila ob pol 9. uri zvečer v hotelu »Balkan« svoj občni zbor. — **Celjski trg** je bil po poročilu tržnega nadzorstva v letu 1922 vese čas od kmetov, ki donosajo razna živila na trg precej dobro obiskan. Konsumenti so bili z nabavo živilskih potrebščin lahko popolnoma zadovoljni. Živilski in kramarski sejni so se vršili trlje. Prišlo je na te sejne dosti domačih in tujih trgovcev. Tudi živine se je precej prigajalo. Pretkušalo se je večkrat mleko in so se pri nekaterih strankah našli nedostatki.

— **Mariborske novosti.** Proti Viktorju Šunku, ki je v Mariboru znan kot goljuž in ki se je svolčal po raznih krajih Slovenije in Hrvatske izdal za zastopnika oglasnega zavoda »Hermes« in raznih listov ter je z nabiranimi oglasov, ki niso bili nikjer objavljeni, opeharil precejšnje število zlasti trgovcev za približno 80.000 kron, nakar je bil aretiran, je dospela sedaj nova ovadba iz Varažдина, kjer je na enak način ogoljufal razne stranke za znesek 8700 dinarjev. — **Mestni magistrat** pozivlja vse vojaškotakšne obvezance, ki stanujejo v Mariboru, da se zaradi vojaške takse zglašajo najdalje do 15. maja pri mestnem vojaškem uradu. Zglasti so se dolžni 1. vsi od leta 1878. do leta 1902. rojeni, ki so bili spoznani kot stalno ne-sposobni za vojaško službo, 2. vsi, ki so bili sposobni, pa so zaradi oprostivne med vojno služili samo šest mesecev ali manj ali pa sploh nič. Plačanja vojaške takse so oproščeni oni, ki so med vojno služili več kot šest mesecev, nadalje državni, deželni in občinski nameščenci in nameščenci javnih dobrodelnih zavodov, ki so bili med vojno iz službenih ozirov oproščeni. — **Snoči se je vršila seja** mestnega občinskega sveta, o kateri prinašamo poročilo na drugem mestu. — **Četrtek** popoldne je 15letni vajenec Konrad Löschnitz peljal z vozom razno orodje na polje. Na nivi pa je pri vožnji čez jarke padel pod voz ter je pri tem dobil težke poškodbe na glavi in na obeh nogah. Rešilni oddelek ga je spravil v javno bolnišnico. — **V četrtek je v prvi javno bolnišnico.** — **V četrtek je v prvi javno bolnišnico.** — **V četrtek je v prvi javno bolnišnico.**

— **Stavka stavbinskih delavcev.** Pred nekaj dnevi je zbruhnila stavka stavbinskih delavcev v Velikem Beckereku. Vzrok stavke so prenizke plače. V mezdnem gibanju posreduje inspekcija dela.

— **Vlomilčeva smola.** Te dni je bil dritet pri svojem poslu v prostorih neke zagrebške tvrdke, nevaren vlomilec Ahmet Cvrk. Pri njem so našli razno vlomilsko orodje in italijanski potni list, s katerim je po svojem poslu potoval po celih srednji Evropi. Obiskal je Češkoslovaško, Nemčijo, Francijo ter še nekaj držav, dokler se ni končno vrnil v Zagreb, kjer je s svojimi prihranki živel precej udobno. Ko je videl, da mu je ostalo le še kakih 20 tisoč dinarjev, je hotel svoja denarna sredstva pomnožiti, pri tem pa je bil zasačen in sedaj bo imel priliko, da bo v zaporu premišljeval svoje žalostno usodo.

— **Kino Tivoli.** Danes in jutri se še predvaja film »Velikomestni vampirje«, ki ga občinstvo kaj rado obiskuje. Film je res nekaj lepega in poudnega, posebno za meščane, ki se lahko spoznajo z raznimi prilikami v zapeljivih mestih.

— **Cevlje kupnje** od domačih tovarn tvrdke Peter Kozina & Co., z znamko Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo v Ljubljani, Brez 20 in Aleksandrova cesta 1.

Iz raznih krajev naše kraljevine.

— **Zagoneten zločin med Beogradom in Zemunom.** Na progi med Beogradom in Zemunom so te dni našli zvezano in gola ženska. Ženska je bila zaslšana, vendar pa je njena izpoved zelo zmedena. Po njenem govoru soede je Čehinja. Ženska pravi, da se je na svojem potovanju z Dunaja seznanila z dvema Albancema, s katerima je skupno potovala do Beograda, kjer so se vsi trije vstavili. Spominja se samo na to, da se je z njima nahajala v neki gostilni, o tem pa, kar se je pozneje zgodilo, ne ve ničesar. Razen tega je izpovedala, da je imela v svoji obliki zašitih precej dragocenosti in 20 napoleonovrov. Kakor izgleda, se je zgodil poleg zločina posilstva, tudi rop dragocenosti.

— **Napad na brzovlak.** Na progi Novi Sad-Subotica je nekdo streljal v spalne vozove brzovlaka. Izmed potnikov ni bil nihče poškodovan, pač pa je bilo ubitih precej šip.

— **Samomor uradnika.** V Novem Sadu se je usmrtil Vlado Ilgortjevič, uradnik beograjskega brodrskega sindikata. Stanoval je tri dni v nekem tamošnjem hotelu in se zadržal popolnoma mirno. Kritičnega večera je plačal vse svoje račune, šel v posteljo in se ustrelil.

— **Tat uradniških plač.** V Somborju je bil zaprt železniški uradnik Rudolf Maron, ki je bil uslužben na postaji Vrše. Tu je ponesveril 100 tisoč dinarjev, namenjenih za izplačilo uradniških plač in je z denarjem pobegnil. Radt tega se ni mogla uradnikom pravočasno izplačati plača za mesec april.

Novosti iz Primorske.

— **Prepovedana ustanovitev podružnice »Solskega društva« v Ajkovičini.** Solsko društvo v Ajkovičini je poslalo na gorško podprefekturo svoja pravila v odobritev. Dobilpa je odgovor, da naj takoj preneha s tozadevnim delokrogom. Prefektura utemeljuje svoj odlok s tem, da ne bi znala obdržati podružnično delovanje v zakonitih mejah. Jasno je, da to ne drži, prejemnik radi tega ne, ker je dotično vlogo prejel 1 notar, 1 notarski kandidat, 1 nadučitelj in trile najuglednejši ajkoviški trgovci. Zanimamo nasilje več v dolgi verigi nasilj primorskih fašistov.

— **Umesten korak fašistov.** Ponovno so se dogajali slučaj, da so nepoklicni elementi v črnih srcah izsiljevali iz našega naroda precejšnje vsote denarja za razne podobe in brošure. Ljudje so se čestokrat pritožili, toda pritožbe so ostale brez-uspešne. Sedaj pa je izdalo vodstvo goriškega fašja poziv, naj se ljudje, ki na ta način izrabljajo organizacijo fašistov, naznanijo orožnikom.

— **Roke vkišku** se včasih sliši v kakih primorskih gostilni. Vsi gostje vstanlejo in dvignejo roke v znak. Staro in mlado nihče noče zaostati in se zameriti karabinerjem, ki na to stikajo po žepih in pobirajo nože in »fovece«, drugega itak ne morejo najti. Tako postopanje bi naj nazvali obalstveno patentirano tatvino.

Sokolski vestnik.

— **Sokol I. v Ljubljani.** V soboto, dne 21. t. m. ob 20. uri se vrši na Taboru v društvenih prostorih predavanje br. Cirila Petrovca: »Junaštvo v srbohrvatski narodni pesmi«. Bratje in sestre udeležite se v velikem številu! — **Prosvetni odsek Sokola I.**

— **Sokolsko društvo »Ljubljana II«** razvile dne 10. maja 1923 naraščalski Prapor. S tem hoče društvo nagraditi vsi marljivosti in poštvalni naraščaj. Prosimo vsa društva, ki se hočejo udeležiti te svečanosti, da nam takoj vpošljejo v smislu razposlanih prijavnice vse zaprosbene podatke ter jih obenem prosimo, da ne prirejajo na ta dan nobenih društvenih prireditvev. Društvo nadalje naznanja, da obhaja dne 3. junija 1923 svojo 15letnico ter prosimo, tudi za ta dan množične udeležbe ter da opustijo svoje event. prireditve. Zdravol!

Iz društvenega življenja.

— **Društva drž. pisarniških uradnikov** za Slovenijo izredna seja se vrši v nedeljo dne 22. t. m. popoldne ob 9. uri v gostilni »Pri zlati ribi« v Stritarjevi ulici. Ker gre za važne ukrepe, je pričakovati tudi od članov neodbornikov polnoštevilne udeležbe.

Sport in turistika.

— **Nedeljske prvenstvene tekme v Ljubljani.** Po skoro zomestnem presledku se v nedeljo zopet nadaljujejo drugorzredne prvenstvene tekme. Zopet se prične trd in žilav boj za točke. Letos pa je ta boj izredno trd in zanimiv, kajti vsi naši manjši klubi se nahajajo v dobri formi, veliko napredovali od lani in so nam svoje dobro kakovost pokazali v dosedanjih tekmah, od kojih so se nekateri končale s presenečljivimi rezultati. V nedeljo popoldne si stopijo nasproti na igrišču S. K. Primorja na Dunajski cesti Svoboda Ljubljana: Slovan in pa Jadran: Slavija. Jadran in Slovan sta si sicer letos že priborila po dve točki ali precej truda bo stalo, da prideneta k prejšnjima še dve. Tekme se prično ob 13. uri. Popoldne pa se vrši na igrišču S. K. Ilirije ob 10. uri tekma rezerve Jadran: Slavija.

— **Primorje Ljubljana gostuje v nedeljo** v Čakovec in igra proti tamkrajšnjemu Čakovačskemu športnemu klubu.

— **Nogometna tekma v Celju.** V nedeljo 22. t. m. se vrši v Celju na igrišču pri »Skalni kleti« nogometna tekma nad mariborskim »Rapidom« in celjskim »Atletikom«.

— **Nogometna tekma v Mariboru.** V nedeljo 22. t. m. ob pol 15. uri se vrši na igrišču športnega društva »Maribor« prijateljska tekma med prvaki Slovenije S. K. »Ilirija« in J. S. S. K. »Maribor«.

— **Izletniki v Vintgar** izletniki in turiste opozarjamo, da je pot v Vintgar sicer prosta, da pa je okrajno glavarstvo v Radovljici most pri tovarni pohištva Vintgar do nadaljnjega za vsak promet z ozirrom na javno varnost zaprila, dokler se most temeljito ne popravi. Izletnikom se torej svetuje, da se vrnejo zopet skozi sotesko nazaj do Suma ter se poslužijo za vrnitev na Bled potjo preko Sv. Katarine in Zaispa ali pa se peljejo iz železniške postaje Dobrava z železnico na postajo Bled. Vlaki odhajajo iz postaje Dobrava v smeri proti Bledu ob 9. uri 85 min. popoldne in 2. uri 17 min. popoldne.

Izpred sodišča.

RADI NAVIJANJA CEN PRAŠICEV

se je zagovarjal pred sodiščem ljubljanski veletrgovec z živino Elija Predović. Ovadil ga je na številne pritožbe raznih mesarjev straznik, čes, da je prodajal hrvaške in banaske prašice pa pretirano visoke cene in s tem seveda občutno dvignil cene na mesnem trgu. Elija Predović tej obtožbi odgovarja, ter navaja iz svojih trgovskih bilježnic več slučajev prodaje prašicev raznim mesarjem in tudi drugim strankam po raznih cenah in sicer od 70 do 80 kron kilogram. Po 80 kron je prodal v istem času samo eni stranki in sicer Krašovcu. Predović ugotavlja dalje, da so te cene povsem primerne, so pa različne radi tega, ker je večkrat velika razlika med kakovostjo živali, kar se mora na vsak način vpoštovati pri ceni. — **Obtožen je bil dalje** tudi, da je pokupil od banatskih trgovcev, ki pripeljejo prašice v Ljubljano, in večkrat tudi ceneje prodajalo, samo da se čim prej iznebe blaga, vso živino, s tem je pritisnil in obvladal cene na ljubljanskem trgu. Tozadevno pravi g. Predović, da je res že večkrat kupil živino od takih trgovcev, pri čemer pa ni zagrešil ničesar, ker se je poslužil le svoje pravice kot obrtnik, ki izvršuje svojo obrt še preko 50 let. Ugovarja pa vsak namen škodovati mesarjem ali trgovcem. V svrhu natančnejših poizvedb je sodišče preložilo obravnavo na negotov čas.

BAJKA O TIHOTAPCIH.

V gostilni pri Mrovcu na Vrhniki, tam smo se shajali večkrat s tihotapci tam od preko... Nosili so k nam razno blago, od našali pa največ tobak in živila. Nekdo, bo pač tako kot pravite, dne 24. novembra lani, sem našel v gostilni 6 tihotapcev. Najel so me za nosača in hajd z njimi. Nesel sem vrečo ne baš pretežko. Kaj je bilo v nji ne vem, na vrhu sta bila dva zavoja saharina. — **Imeli pa smo smolo.** Blizo meje so nam prišli za pete strazniki. Skril sem vrečo za kozolec in srečno pobegnul. Čez tri dni je prišel eden tihotapcev in vzal saharina, ostalo pa mi je pustil. V vreči je bila lepa konjska oprema, in da se znebiti še te, sem jo prodal Martinu Umeku za 100 kron. — **Boljšje pa bi bilo,** če bi bil še to stran vrgel in bi se sedel sedaj tu pred vami.

Tako se je zagovarjal obtoženec Karl Jereb iz Vrhnike. Iz te bajke pa se je izcimilo sledeče: Pri Karlu Muleju na Vrhniki je ukradel praš v istem času lepo konjsko opremo vredno 18.250 kron. V strahu, da jo dobe pri njem, je prodal pri Umekovih za 100 ali 200 kron — natančno ne ve — samo, da se je iznebil. — **Jereb, ki je precej na slabem glasu,** in je bil že večkrat kaznovan, pa je ukradel 5. februarja v Rovtahu, ko so vozili Petkovoškovo balo, tudi veselimi voznikom odedo, snkno in eno vrečo. Tudi to tatvino spretu, a brezuspešno taj. — **Obsojen je bil na 10 mesece težke ječe,** Martin Umek pa je bil oproščeni, ker se je ugotovilo, da je kupila ukradeno opremo brez njegove vednosti njegova žena, ki je pa tudi ni natančno pregledala in je bila uverjena, da je to vtilhotapljen menji vredna stvar.

KRAVJA KUPCIJA.

Posestnik Alojzij Košenina iz Kosez je kupil meseca februarja lepo brejo kravo za 7500 kron. Ker jo pa ni mogel rabiti, jo je prodal mesarju Marčanu za 13.440 kron. Mož je bil radi tega obsojen radi navijanja cen na 48 ur zapora in 1000 Din globe. Proti tej obsodbi je priložil vzklic, pri katerem je utemeljeval, da ta zakon ne velja za kmetovalce, ki kupujejo živino za refo. Priče so izpovedale, da Košenina poslednji čas res nima sreče s kravami in da si je kmalu nato kupil drugo kravo za gospodarnost. Vsled tega ga je prizivni senat oprostil.

OTEP SLAME JE UKRADEL.

Miha Kvas, delavec v Domžalah, trgovcu s sadjem Peršiju, ki ima trgovino v hiši njegovega brata in je dal sosedu Rihterju. Zagovarjal se je, da mu je dal slamo njegov brat, ki pa o tem ničesar ne ve. Obsojen je bil ni 5 dni zapora, kar je potrdilo tudi vzključno sodišče.

PRITOŽILA SE JE

Reza Bengalija, ki je bila obsojena na 5 dni zapora in povračilo stroškov, ker je podpirala služkinjo Marijo Prebiševico pri izvrševanju nečiste obrti s tem, da ji je dala na razpolago stanovanje proti vsakratni primerni odškodnini. Pri prizivnem postopanju je Bengalija to zanikala, toda dokazi so bili taki, da je sodišče njen priziv zavrnulo.

OPROŠČENI TRGOVCI.

Jože Jelenc, mesar v Spodnji Šiški je bil obtožen radi navijanja cen pri mesu. Pri prvi obravnavi je bil oproščeni proti čemer se je pritožil državni pravdnik. Pri vzključni obravnavi pa je javni obtožitelj svojo obtožbo umaknil, Istotako se je zgodilo tudi mesarju Francu Severju v Ljubljani. — **Trgovec z moko Ivan Zorman** v Ljubljani je bil naznanjen, da ni imel označenih cen za moko. Zorman se je izgovarjal, da ima cene napisane na črni deski, ki jo je ravno takrat, ko je prišel straznik mimo, smel, da bi cene izpremenil. Bil je oproščeni. — **Bolj trda je predla trgovcu Alojziju Lovrenčiču v Cerknici.** Obdolžen je bil, da je prodajal kavo za čezmerne cene. Izvedenci pa so ugotovili, da je prodajal mož kavo celo v svojo zgubo. Radt tega je bil trgovec oproščeni. Državni pravdnik je ob tej priliki rekel, da mora živeti trgovec od trgovine in da mora izvedenec ugotoviti, le če so cene primerne, kajti tudi prenizke cene so škodljive in zabranjene.

HUDI TRZINCI.

Nekateri vročekrvni Trzinci so hoteli rešiti stanovanjsko krizo na čisto enostaven način. V sodno dvorano so prišli Ivan, Janez, Franc in Nace Rebofi iz Trznica, ki so 13. februarja prepteli na domačem dvorišču stanovalce Rezo Poljanšek, Olgo Valc in Leona Rupnika, ker so jih hoteli na vsak način spraviti iz stanovanja. Zadnji trije so bili lahko poškodovani. Napadalec so bili obsojeni na 48 ur zapora in na plačilo primerne odškodnine. Obe stranki ste se proti razsodbi prvega sodnika pritožili, toda prizivni senat je vse vzklice zavrnil.

— **Nevarnostno posilstvo.** V vasi Pekočih, središču Radčevce »kulture« in mirovne evropske republike, je neki vaški fant na sveti večer 1922 prišel v hišo opletne Eve Debel in izvršil nad njo zločin posilstva. Starika je na zadoblenih poškodbah umrla. Nasilneža je obsodilo oško sodišče na 5 let težke ječe. Obdolženec se je proti obsodbi pritožil.

Trboveljska mizerija.

Razmere, v katerih živimo trboveljski občani, so brezvzornom najbolj žalostne v celji Sloveniji. Temu niso vzrok občani sami, pač pa občinsko gospodarstvo, ki je v rokah demokratskega gerenta. On kakor ves gerentski sovset je pokazal zlasti zadnji čas popolno nezmožnost upravljati občinske posle, kaj šele, dvigniti občino iz političnih mlaknj z dobro gospodarsko urejeno institucijo.

Naj navedemo samo nekaj konkretnih slučajev: V Trbovljah občinsko razsaja epidemija. Občina in njenega gerenta še niso izučila, da bi skrbel za higienične naprave, ali vsaj odredbe. Imamo sicer občinsko izolirnico. Vsak dovoz bolnika v izolirnico stane občino 75 Din. Teh izdatkov bi prav nič ne bilo treba, to iz enostavnega razloga: občina ima v lasti ogromno posestvo. Sveda, ker so gospodje komodni, so oddali vse posestvo v namem trboveljskim purgarjem, ki plačujejo smotno majhno najemnino. Občina bi lahko obdelovala in oskrbovala posestvo sama in redila lahko pri tem zadostno število konj, da bi ne bilo treba najemati in plačevati tujih voznikov. Pri tem bi lahko zaposlili občinske reveže, ki sedaj stradajo v hiralinici; dajali bi jim lažja dela. Sveda, gospodje okrog gerentove mize ne znajo več logično sklepati in so jim vsi zaključki, ki bi vodili v pametno gospodarsko politiko, tuji.

Ali bo javnost tako gospodarstvo odobravlja, je vprašanje zase.

Nam se vse dozdeva, da imajo ti gospodje pred očmi vedno znano poredko osla: E, da trava le toliko časa raste, dokler živim jaz. Drugače povedano: naši gospodje demokratski so v zavesti, da jim je odklenkalo in da ne bo dolgo, ko bomo to stranko za večno zagrebeli, pa si mislijo, sedaj smo že gospodje, pozneje ne znamo, kaj se zgodi. — **Razveseljivo v vsemu temu je** pa to, da se NRS prav bujno razvija in korenito in tih izpodjedava stebre vseh drugih strank pri nas. K vsemu pomagajo še demokratski sami s svojo brezglavo občinsko politiko.

Se eno! V naši občini, v drugih ni občajno, imajo veliko zaščito razni navilaci cen in vertizniki. Mislimo, da ni občine v Sloveniji, kjer bi bile cene mesa tako pretirano visoke, kot pri nas v Trbovljah. Mesarji odirajo občinstvo poljubno, občinski svet se pa za to prav nič ne zmeni; ja kakor bi pa mogel kaznovati svoje brate demokrate. Opozarjamo, da se bomo občani dovoljevali takega početja in zahtevali temeljite remedeure v obč. gerentskem sovsetu. Obačamo se tudi do vladnih organov, ki naj naše utemeljeno prošnje uravnujejo in napravijo red v naši občini. Eto, tukaj so vzpoki, da se delavstvo Trboveljske premočkopne družbe zatakla v stranke fraz in praznih obljub.

Trboveljski občani.

Šah.

— **Simultansko produkco** priredita danes zvečer (sobota 21. t. m.) najmlajša klubova mojstra g. Furlani in g. Stupan v klubovih prostorih ljubljanskega šah. kluba (Narodna kavarna). Pričetek ob 8. uri zvečer. Vabijo se vsi interesi ter se naprosajo, da prinesejo po možnosti šahovnice seboj. — **Lj. šah. klub.**

Narodno zdravstvo.

— **Cepljenje zoper koze.** Mestni magistrat ljubljanski razglašja, da se bo vršilo javno cepljenje zoper koze vseh onih oseb, ki še niso bile cepljene, kakor tudi onih, ki niso bile cepljene tekotom zadnjih pet let v Mestnem domu dne 25. aprila in 2.

Gospodarstvo.

Za Industrijo Slovenije in proti terorju.

Splošno se priznava, da mora Slovenija nadomestiti s produktivnim industrijskim delom in s marljivo svoje trgovine, kar omeni zemlji primanjkuje na plodnosti. Če hočemo svojo državo obvarovati s finančno, moramo vse več industrijskih stvari in zlasti preskrbeti z intenzivno elektrifikacijo vse države. Le potem smemo upati, da si zadosti priložnosti in da pridemo do splošnega narodnega blagostanja. Razume se, da stremimo za tem, da najprej produktivnost industrije v korist naroda in v korist naših državljanov. Neopovržno dejstvo je, da so Slovenci v tem stremjenju dosegli znatne uspehe. Navzlic mnogim težavam, ki ovirajo napredek naše industrije, so se vendar v splošnem domača slovenska podjetja ohranila in ojačila in ustanovila se je po slovenski podjetnosti cela vrsta novih industrijskih podjetij, ki obsegajo lepo napredovanje. Nacionaliziranje podjetij, ki so bila po prevratu last tujih ljudi, se je v veliki meri izvršilo. Če se od raznih strani trdi, da so te nacionalizacije le navidezne, je taka trditve v splošnem pogrešna. Do malih izjem se danes vsa svojčas popolnoma tuja podjetja upravljajo s sodelovanjem Jugoslovenov in domačega kapitala. Istina je, da je do sedaj podjetij v posesti državljanov nemške narodnosti, zlasti tistih, ki so bila po prevratu last tujih ljudi, v veliki meri izbrisani. Nikakor ni koristno sklicevati se danes v 5. letu države in ko je zasebna lastnina ustavno zanesena, na revolucionarno pravo, ki naj bi omogočila odvzeti inozemcem ali državljanom neslovenskega jezika nasilnim potem lastnino in premoženje. Nasilnim potem se ne da izvršiti nacionalizacija industrijskih podjetij, ker bi se s tako nacionalizacijo podjetja uničila, ne da bi se dvignil naš ugled in naš kredit znanj meja Kraljevine. Uprava velikih tvorniških podjetij zahteva mnogo energije, talentov in izkušnosti, kakoršnih ne more nadomestiti niti dobra volja, niti šolski študij. Mi nečemo in ne moremo zagovarjati posameznika industrije, ki bi želel našo narodnost ali deloval zoper interese naše države. Rade volje bo naša organizacija nastopila z izdatnimi sredstvi proti podjetniku ali podjetju, ki se pregreši proti narodu in državi. Proti pa se moramo nezakonitemu nasilnemu postopanju, ki resno ogroža ugled Slovenije in njeno blagostanje.

Znanje je, da nosita trgovina in industrija v Sloveniji bremena, kakoršnih ne občutijo naši vrstniki v ostalih pokrajinah Kraljevine. Neznosne so zahteve naših davčnih uradov in pretežke so dajatve, koje nam nalagajo novi socialni zakoni. Mizerno stanje naših železnic, nedosedelost trgovinske in carinske politike, kritično pomanjkanje na plačilnih sredstvih, vse to nas lači in slabi. Nejasni politični položaji po volitvah od 18. marca t. l. je povzročil, da se v Beogradu pojavlja zahteva po bojkotu slovenskih produktov, dočim nam izkušnja

učil, da je gospodarski Zagreb Sloveniji ne-naklonjen. K tem pretinjam in težavam pa se je v slednjih tednih pridružil nov nasprotnik naši industriji, ki je tem nevarnejši, ker izvira njegovo stremljenje iz idealnih narodnih motivov: Nacionalistična mladina je sprožila akcijo čiščenja v Sloveniji po načelih radikalnega*) nacionalizma. Že prvi pojavi take delavnosti dokazujejo, da so valni interesi našega gospodarstva in našega narodnega blagostanja po njej resno ogroženi. Mi radi posredujemo v vseh slučajih, kjer bi industrijsko podjetje ali njega predstavnik grešil zoper upravičene narodne težnje. Doslej pa nismo bili naprošeni za sodelovanje in posredovanje v takih slučajih. Naša dolžnost je, da seditmo in brnimo interese naših članov, kadar so ti ogroženi po komarkov, najsi gre za ukrepe ustavnih činiteljev ali za dejanja drugih organizacij in oseb. Opozarjamo vso javnost slovensko, opozarjamo tudi vlado v Beogradu in njene predstavnike v Ljubljani, opozarjamo zlasti tudi naše politične stranke na veliko nevarnost, ki preti blagostanju našega ljudstva, ako bodo nepremišljeni čini mladih nacionalistov upropasti lepa podjetja, ki množijo bogastvo naše države in nudijo zaslužek tisočim delavcem. Odločno svarimo pred terorjem, ki se napoveduje našim gospodarskim podjetjem v glasilu »Orjune« in ki more povzročiti usodne posledice za podjetja in za tisoče delojemalcev vseh vrst. Kajti notorično je dejstvo, da je položaj industrije skrajno kritičen in da večina naših tvornic v nevarni krizi le z žrtvami, do vratu zadolžena, jedva še vzdržuje obratovanje. Apeliramo na razsodnost voditeljev nacionalističnega gibanja, da naj skrbijo za strogo disciplino v svoji organizaciji in preprečijo čim, kolj največ škodujejo našim vzvišenim ciljem, koljim posvečajo svoje sile.

Zveza Industrijev na slovenskem ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

V Ljubljani, dne 20. aprila 1923.

*) Radikalni nacionalizem ne pomenja tukaj nacionalizma Narodne radikalne stranke, temveč je rabljena beseda radikalni v svojem splošnem pomenu, temeljit, brezobziren. — Op. ured.

*) Spor med našo in angleško vlado. London, 20. aprila. (Z) Kakor javlja časopisje, je prišlo med angleško in jugoslovensko vlado do spora radi povračila imovine, katero so v angleški banki deponirali naši državljani, ki so prej pripadali avstro-ogrski monarhiji, a katere imovina je bila med vojno konfiskovana kot neprijateljska last. Beograjska vlada stoji na stališču, da angleška vlada mora pravice likvidirati to privatno last njenih državljanov.

*) Cenitev avstrijske imovine. Konec meseca aprila se sestanejo na Dunaju naši in avstrijski eksperti, ki bodo ocenili avstrijsko državno imovino, ki se nahaja na našem teritoriju.

*) Zastoj robe v postaji Ljubljana gl. kolodvor. Zadnje čase nastajajo v postaji Ljubljana gl. kol. velike prometne težkoče vsled izvanrednega nakupljenja vozovnih vozov, tako za lokalno oddajo, kakor za tranzit za ocarinjenje. Zdal stojl v Zalogu preko 200 zadržanih vozov. Ako se tej kalamiteti takoj korenito ne odpmore, bi bila železniška uprava prisiljena seči po skrajnih sredstvih, da vzdrži promet v polnem obsegu, to je skrajšati prosti oddajni rok na najmanjšo mero, n. p. 6 ur, ali oddajno robo iztovoriti in namestiti kjerkoli na stroške in nevarnost prejemnika, ali po najnovejši odredbi Ministrstva za promet, robo takoj prodati, če je prejemnik pravdačno ne prevzame in odpele ali ustavi nadaljnji dotok robe za nedoločen čas, ali prepovedati ponovno predajo (reepediacijo) in robo iztovoriti itd. S takimi strogi upravičenimi odredbami bi bilo prebivalstvo v občutni meri prizadeto. Zato se pred vsem obrača železniška uprava na vse interese s pozivom, naj upoštevajo njen težak položaj in naj storijo s svoje strani vse v svrhu njune ureditve n. p. naj pospešijo aviziranje robe s tem, da po možnosti sproti prevzamejo obveznice na postaji, da neposredno nato izkopljo tovarne liste, plačajo pristojbine in robo brezpopojno odpelejo v predvidenem roku, in da zlasti robo, ki jo nameravajo poslati naprej v istem vozu, takoj po dohodu odpremijo na novi naslov. Posebej omenjamo glede ponovnih predaj carinskih pošiljk, naj si pošiljatelji pravdačno preskrbijo vse potrebne izvozne, vvozne in carinske papirje, da se more carinjenje in odprava neovirano izvršiti. Upamo, da naš apel ne bo ostal brezuspešen in da ga bodo vsi prizadeti vnestransko uvaževali v svrhu vzpostavitve normalnega prometa.

*) Nov avstir. zakon za pospeševanje fužij. Avstrijsko finančno ministristvo je izdelalo osnutek zakona, s katerim se bodo pospeševale fužije raznih podjetij. Ta osnutek se bo v prihodnjih dneh razposlal prizadetim strokovnim krogom v izjavo.

*) Redukcija državnih nameščencev v Ameriki. Za časa Hardingove vlade je bilo v Ameriki redcariniranih v dveh letih 100.000 državnih nameščencev.

*) Zvišanje sladkornih cen na Madžarskem. Sladkorni kartel na Madžarskem je zvišal cene sladkorja za 10 madžar. kron. Vzrok temu povišanju je povišanje transportnih tarifov. Poleg tega se je izvedla nadaljna podražitev za 10 madžarskih kron, ki pa zadeva samo detaljno trgovino.

*) Narasčanje cen v Franciji. Indeks stroškov za preživljanje, ki je znašal v zadnjem četrtletju 1922 300, se je zvišal v prvem četrtletju t. l. na 324. Indeksna številka za prehrano znaša 332 proti 299.

*) Nazadovanje ruske zunanje trgovine januarja 1923. Po statistiki, ki jo je izdal ljudski komisariat za zunanjo trgovino je znašal uvoz v Rusijo meseca januarja 6,919.000 rubljev proti 11,595.000 rubljev v prejšnjem mesecu. Izvoz je znašal januarja 4,532.000 rubljev proti 6,636.000 rubljev v prejšnjem mesecu. V glavnem so se v Rusijo uvažale kovine in kovinski izdelki, kemični produkti in živila, izvažale pa skoraj edino surovine. Vrednost teh presega vrednost vsega drugega izvoženega blaga za več kot 10 krat.

INDUSTRIJA.

*) Produktivna sladkorja na Poljskem. Je znašala v zadnji kampanji 26.500 vagonov. Od tega se je izvozilo 4700 vagonov.

*) Poljski eksport premožja v Italijo. Industriji v Genui in Milanu se zadnji čas zelo zanimajo za izvoz poljskega premožja v Italijo. V Milanu je sklenil zastopnik francosko-poljskega premožnega koncerna velike dobave poljskega premožja za italijanske državne železnice. Transporti s premožjem bodo šli v Italijo preko Nemčije.

PROMET.

*) Za zboljšanje prometa. Kljub temu, da se krivci za nesreče, ki se dogajajo na železnih napravah, kaznujejo in celo predajo sodišču, se še vedno dogajajo razne nezgode. Radi tega je sklenilo prometno ministristvo, da bo v takih slučajih poklicalo na odgovornost postajenačelnike radi vseh nepravilnosti, ki jih napravijo njihovi pod-

ložni organi. Motiv tega sklepa leži v tem, ker stoji ministristvo na stališču, da mora postajenačelnik nemarne uradnike naznaniti ministristvu, da jih odpusti iz državne službe.

TRGOVINA.

*) Tečaj na novosedski produktivni borzi dne 19. aprila 1923. Cene za 100 kg. Pšenica 455, ječmen bački 310, oves bački 290, koruza bačka 260, fižol beli novi 465, moka št. 0 670, pšenični otrobi 150.

*) Legitimacije za Il. Zagrebački Zbor, ki se vrši od 22. aprila do 1. maja 1923 se prodajajo za ceno Din 40 komad v uradu Ljubljanskega veleposelja, Ljubljana, Gospodarskega društva. Lastnik legitimacije ima pravico na 50% popust po železnici iz svojega prebivališča do Zagreba in nazaj za čas do 15. maja 1923 ter velja legitimacija kot stalna vstopnica v vse prostore zagrebaškega sejma.

*) Velesejm v Parizu. V Parizu se vrši letos velesejm od 10. do 25. maja. Informacije o potovanju, bivanju v Parizu kakor tudi glede sejma daje: Comité de la Foire de Paris, Paris-8, Place de la Bourse. Prijavnice dobijo interesi in pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

*) Češkoslovaško-holandška trgovinska pogodba, ki je bila podpisana 20. januarja t. l. v Hagu, je bila sedaj predložena poslanski zbornici v odobrenje. Pogodba temelji na načelu največje ugodnosti.

*) Blagovni promet med Madžarsko in Češkoslovaško. Vsled dogovora o izmenjavi blaga med Madžarsko in Češkoslovaško je postal blagovni promet med obema državama zelo živahen. Te dni sta bili odposlani iz Madžarske dve veliki pošiljati semen v Češkoslovaško.

*) Zvišanje sladkornih cen na Madžarskem. Sladkorni kartel na Madžarskem je zvišal cene sladkorja za 10 madžar. kron. Vzrok temu povišanju je povišanje transportnih tarifov. Poleg tega se je izvedla nadaljna podražitev za 10 madžarskih kron, ki pa zadeva samo detaljno trgovino.

*) Narasčanje cen v Franciji. Indeks stroškov za preživljanje, ki je znašal v zadnjem četrtletju 1922 300, se je zvišal v prvem četrtletju t. l. na 324. Indeksna številka za prehrano znaša 332 proti 299.

*) Nazadovanje ruske zunanje trgovine januarja 1923. Po statistiki, ki jo je izdal ljudski komisariat za zunanjo trgovino je znašal uvoz v Rusijo meseca januarja 6,919.000 rubljev proti 11,595.000 rubljev v prejšnjem mesecu. Izvoz je znašal januarja 4,532.000 rubljev proti 6,636.000 rubljev v prejšnjem mesecu. V glavnem so se v Rusijo uvažale kovine in kovinski izdelki, kemični produkti in živila, izvažale pa skoraj edino surovine. Vrednost teh presega vrednost vsega drugega izvoženega blaga za več kot 10 krat.

KMETIJSTVO.

*) Škoda vsled povodnj. Zadnje povodni so povzročile v Volvodini ogromno škodo. Prilčno 1000 oralov zemlje in obdelane, posebej velika je škoda v vinogradih.

*) Pozorovanje Ovčjege Polja. Znano je, da nima Ovčje Polje večjih gozdov in da

vlada vsled tega tam veliko pomanjkanje drv. Minister za notranje zadeve se je radi tega obrnil na ministristvo šum in rud, da čim prej prične s pogozdovanjem tega kraja.

DAVKI — CARINE.

*) Povišanje carine v Turčiji. Svet komisarijev v Turčiji je sklenil povišati na 20-kratno izmero carino za one države, ki ne priznavajo reciprocitye turških produktov.

DENARSTVO.

*) Ponarejen inozemski denar. V zadnjem času so prišli v Avstrijo, pa tudi v nekaterih drugih državah na sled celi vrsti ponarejenih inozemskih bankovcev. Događajo se nameteli na ponarejene bankovce po 10 in 20 dolarjev, 10 angleških funtov, 500 rumunskih lejev, 500 nemških mark in epokronske češke bankovce, poljske bankovce po 10.000 mark in italijanske bankovce po 50 lir.

*) Nova taktika nemške drž. banke. (K) Vprilo nenadnega zvišanja deviznih kurzov je danes sklenil državni kabinet sporazumno z direktorjem državne banke, da nadaljuje podporno akcijo za marko, največjim podarkom. V to svrhu so se dolocile za sledede odredbe: 1. Kolikor mogoče dalekosežna omejitev uvoza in 2. uvedba splošne prijavnice dolžnosti za posred deviz po stanju onega dne, ko se objavi naredba.

*) Obtok bankovcev na Češkoslovaškem. Je znašal zadnjega marca 9157,407,443 čK, to je 1469,589,340 čK manj, kakor predpisuje češkoslovaški zakon kot maksimum.

*) Obtok bankovcev na Poljskem. V mesecu marcu je narasel državni dolg pri Poljski pošiljnici za 667 milijard poljskih mark in znaša sedaj 1752 milijard poljskih mark pri tem zvondu. Obtok bankovcev se je v marcu povišal za 664 milijard poljskih mark in znaša sedaj 1,841,205,619,955 poljskih mark.

*) Posledice slabe valute v Avstriji. Na Dunaju je bilo v zadnjih letih prodano od 43.000 hiš, ki jih je imel Dunaj pred vojno, nič manj kakor 21.000 hiš. Te hiše so ponajveč pokupili Čehi, toda ne samo na Dunaju, temveč tudi v Dresdenu in Leipzigu.

*) Zavarovalnina v tujih valutah na Madžarskem. Po dosedanjem zakonu o zavarovanju se na madžarskem ni moglo skleniti v tujih valutah zavarovanje zoper škodo. Sedaj pa je madžarska vlada dovolila tako zavarovanje.

*) Nameravana valutna izprememba v Romuniji. Zagrebški »Jugosl. Lloyd« poroča, da se pečuje romunski finančni krog z načrtom uvedbe zlate valute, ker je stanje teja na mednarodnih tržiščih stalno nizko in ker so bile dosedaj vse vladne mere za izboljšanje teja brezuspešne.

Glavni urednik: Ivan Podržaj.
Odgovorni urednik: Miha Gaberšek.
Last »Zvezne tiskarne« v Ljubljani.

Emil Gaborjau:

Akt štev. 113.

Roman.
(Nadaljevanje.)

»Torej, cenjeni stric, kolik je moj delež? Ti me poznaš! Nič izgovarjanja! Kaj dobim, če se nama posreči, in kaj, če se ponesreči?«

»Ti dobiš, kakor sem ti že rekel, 25.000 fran- kov rente; in vse, kar moreš iztisnit do dneva moje poroke, je tudi tvoje.«

»Dobro. To mi je prav; kje so tvoje garan- cie?«

Oba tovariša sta se poznala; imela sta dosti znanja, da si drug drugemu nista zapuala.

»Česa se bojiš?« je vprašal Clameran.

»Vsega,« je odgovoril Raoul. »Kje si doblim pravico, če me goljufas? S temle bodalom? Hvala lepa, plačati bi moral tvojo kožo, kakor da je koža poštenega človeka.«

Končno po dolgem prepira sta vse uredila v zadovoljnost obeh, segla sta si v roke in se ločila.

Gospa Fauvel in Madelajna pa sta kmalu ob- stajili sadove sporazuma obeh lopovov.

Vse se je zgodilo, kakor je to Louis de Clame- ran videl in dolocil naprej.

Ravno, ko se je gospa Fauvel zopet upala di- kati, se je Raoulovo obnašanje nenadoma zopet izpremenilo. Vedno bolj brezmišlno je zapravljaj ter se udajal nesmiselnim stvarim; nosil se je ne- smiselno elegantno, si izbiral prve lože pri pred- stavah ter se vozil k dirkam v štiriipreznem vo- zu. Zato je prihajal tudi vedno z najimi prošnja- mi za denar. Vedno bolj pogosto in vedno bolj sil- no je zahteval denarja. Brez sramu jo je izkori- ščal do skrajnega.

Pri takem življenju so bila sredstva gospe Fauvel in njene nečakinje kmalu izčrpana. V enem mesecu je bil lopov porabil vse njune pri- hranke. Potem sta se zatekli k sredstvom, ki uni- čujejo gospodinjstvo. Kupovali sta na knjigo, tr- govci so morali čakati; zvišavali sta račune in jih tudi izmišljevali. Obe sta imeli naenkrat navidez tako drage čevlje, da je rekel gospod Fauvel ne- kega dne smehljaje:

»Moje dame so sedaj zelo nečimerne.«

Upogbe žene! Ze mesece si nista kupovali ničesar. Stare oblike sta si dali prenavljati in sta obža- lovali, da sta bili prisiljeni k luksusu.

Madelajna je bila bolj bistrogleda, kakor teta. S strahom je videla, da prihaja dan, ko ne bo mo- goče ničesar več dati in ko mora priti vse na dan. Vendar je svoj strah iz rahločutnosti teti zamolčala.

Oni dan je res prišel. Dan poprej je imela gospa Fauvel goste in s težavo je zbrala denar za večerjo. Ravno ta dan je trdil Raoul, da še ni bil nikdar v taki stiski in da potrebuje 2000 fran- kov.

Obe ženi sta mu zaman slikali položaj, ga ro- tili in prošili, da naj počaka; on ni hotel ničesar si- šati, bil je strašen, brez sočutja.

»Nesrečnež, jaz nimam ničesar več, prav ni- česar, vse si mi ti pobral. Samo še svoje dragoce-

nosti imam; ali jih hočeš? Če ti je pomagano, vzemi.«

Kakor je bil mladi lopov nesramen, vendar je zardel.

Smilili sta se mu dobri ženi zlasti dekletu, ki se je žrtvovalo razmerju, katerega ni zakrivilo.

Toda prisegel je, vedel je, da bo mogočna roka rešila obe ženski propada, njemu pa se je obetalo veliko premoženje.

Upiral se je torej ginjenja in odgovoril materi sirove:

»Daj sem, da nesem v zastavljalnico.«

Gospa Fauvel mu je dala skatljico z demanti. Bilo je to darilo, katero ji je dal njen mož oni dan, ko je vedel za gotovo, da poseduje več akor en mi- lijon.

In tako velika je bila stiska obeh žensk, obdanih od knežjega luksusa, ki sta imeli deset služabnikov, konje in vozove, da sta rotili Raoula, da naj jima prinese nekaj, pa naj bo tudi le malo onega denarja, ki mu ga bodo v zastavljalnici posodili.

Objubili je in držal besedo.

Toda pokazali sta mu nov vir in on ga je iz- rabljal.

Vse dragocenosti gospe Fauvel po vrsti so sle- dile demantom in potem so prišle na vrsto Made- lajnine dragocenosti.

Gospa Fauvel se je mogla braniti proti lopo- voma samo s svojimi solzami in prošnjami in to je bilo malo. Toda to nesramno izkoriščanje je imelo včasih za posledico tako silne izbruhe bolesti, da je Raoula pretreslo in da se je često gnjusil sam sebi.

»Manjka mi poguma,« je rekel stricu, »ne no- rem več. Daj, oropajva jih rajši z orožjem v roki, to bi storil lahko; toda dve nesrečni ženski, katerima želim vrn vsega vse dobro, hladnokrvno zadaviti, to presega moje moči.«

Clameran se temu ni čudil.

»Zalostno je, to vem; toda sila kola lomi. Zato pogum. Še neka energije in potrpljenja in na cilju sva.«

Bliže sta bila cilju, kakor je Clameran domne- val. Proti koncu novembra je čutila gospa Fauvel, da se bliža nesreča in je sklenila obrniti se do mar- kija.

Ni ga bila več videla, odkar ji je bil sporočil, da je podedoval. Ker je bila takrat prepričana, da je on Raoulov hudi duh, ga je bila sprejela tako, da se ni več upal priti k njej.

Le težko se je odločila govoriti s svojo neča- kinjo o tem svojem sklepu, bala se je prehudega odpora.

V njeno veliko začudenje je bila Madelajna s tem zadovoljna.

»Čim prej greš k njemu, tem boljše je.«

Zato je šla gospa Fauvel drugi dan v hotel Louvre k markiju, ki ga je bila pisмено obvestila.

MALI OGLASI:

Cena oglašom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para, s devičino vred.

Čebulček nam preostaja ter ga nudimo po znatno zni- žani ceni. Trgovina s semen- Sever & Komp., Ljubljana, Wol- fova ulica 12.	Posojilo do 25 000 dinarjev proti dobrim obrestim išče trgal obrtnik. Ponu- bde na upravo lista pod „Sigurno“.	Žensko kolo dobro ohranjeno, skoro novo, se proda. Poizve se v delav- nici pri Racu, Sp. Šiška.	Lepu vilu, srednja, bi kuplo na prasi Ljubljana-Jesenice. Ponude na upravo J. N.
Gostilno v Ljubljani ali okolici, brezraz- lično leje, se želi vzeti v najem. Ponudbe s ceno na upravo lista pod „Dobro idoča“.	Valvazor Ehre d. Herzogtums Krain v dobrem stanju bi kupil. Ponu- bde pod „Valvazor“ na upra- vo.	Francostino in italijansčino poučuje go- spod po labki metodi. Ponudbe pod: „Hitro napredek“, na upra- vo lista.	Soba s kuhinjo all nemeblovana soba s po- sebnim vhodom išče za takoj urednik. Ponudbe pod „Nagra- da“ na upravo lista.
Zastopnik raznih tvrdk. ki potuje redno po vsej Slo- veniji, želi še kakšna ugodna zastopstva konsumne vrste. Ponu- bde na upravo pod „Zastop- nik 4“.	Filatelistom! Prodaja serije znamen kor- škega prebiscita. Ponudbe s ceno pod „Serija“ na upravo lista.	Zamenja se parcela 10 m na periferiji mesta za malo hišo-modrinskiho stano- vanja. Ponudbe pod „mala hi- ša“ na upravo J. N.	Stanovanje tri ali štiri sobe in prikljine v sredini mesta a' lake. Ponudb- s ceno na upravo pod „Stan“.
Dobri slovarji (besednjaki) za srbsko-hrvaški, francoski, angleški, ter Wolf- Pieteršnik: za slovensko-nem- ški jezik se iščejo. Ponudbe na upravo pod „Slovar“.	Li-li-hip??? se bo kmalu dobilo po vsej Ljubljani.	„URAN“ parfumerija, Ljubljana, Mestni trg 11. Proda se posestvo išče se ena ali dve sobi pok. JOSIPA ROSSI v Zagorju ob Savi, obstoječe iz vile št. 82, z vinskimi kletmi in hiše št. 24, z gos- podarskimi poslopji in mlinov z vodno močjo. Pojasnila daje G. Tomo Koprive, gostilničar v Zagorju. Ponudbe je stavili do 29. t. m. zastop- niku dedičev notarju dr. Josipu Krevlu v Litiji.	